

Voorstel aan het algemeen bestuur

datum AB	12 mei 2021
AB-voorstel	2021, nummer 23
openbaar	Ja
agendapunt	4.1
steller/cluster	Marco de Redelijkheid / Kaders & Ontwikkeling
portefeuille(s)	Arnold Jansen / Remy Sleijpen
bijlage(n)	7
zaaknr.	2020-Z4752
documentnr.	WLDOC-2066690340-10962

Onderwerp

Vaststelling Regionale Energiestrategie (RES) NML 1.0 en RES ZL 1.0

Voorstel

1. de Regionale Energiestrategie (RES) Noord- en Midden-Limburg 1.0 en het regionale bod van 1.2 TWh vaststellen;
2. de Regionale Energiestrategie (RES) Zuid-Limburg 1.0 en het regionale bod van 1.3 TWh vaststellen;
3. instemmen met aanbidding van de RESZL 1.0 en de RES NML 1.0 aan het Nationaal Programma Regionale Energie Strategie (NP-RES)

Toelichting

Op 28 juni 2019 publiceerde het kabinet het Klimaatakkoord: de Nederlandse uitwerking van de internationale klimaatafspraken van Parijs (2015). We gaan met elkaar de CO₂-uitstoot sterk verminderen: in 2030 met de helft ten opzichte van 1990. Eén van de afspraken is dat 30 energieregio's in Nederland onderzoeken waar en hoe het best duurzame elektriciteit op land (wind en zon) opgewekt kan worden. Maar ook welke warmtebronnen te gebruiken zijn zodat wijken en gebouwen van het aardgas af kunnen. Waar is ruimte en hoeveel? Zijn de plekken maatschappelijk gezien acceptabel en financieel haalbaar? In een Regionale Energiestrategie (RES) beschrijft elke energieregio zijn eigen keuzes.

Op 7 juli 2020 heeft het Dagelijks Bestuur de concept Regionale Energiestrategie Noord- en Midden Limburg (RES NML) en de concept Regionale Energiestrategie Zuid-Limburg (RES ZL) vastgesteld. Sindsdien is door de beide RES-regio's gewerkt aan de versies 1.0 (bijlagen 1 en 2). Deze versies bevatten concretisering en verdiepingen op alle deelonderwerpen. Ook wordt een aanzet gedaan voor het vervolgproces tot 2030.

Voor beide RES'sen is een samenvatting beschikbaar (bijlagen 3 en 4). Verder is voor beide RES'sen een oplegnotitie toegevoegd (bijlagen 5 en 6) en voor RES NML een consultatiedocument (bijlage 7). Landelijk is afgesproken dat de 1.0 versies van de RES'sen worden vastgesteld door de gemeenteraden, Provinciale Staten en het algemeen bestuur van het waterschap.

Beoogd effect

Met de vaststelling van de RES'sen conformeert het waterschap zich aan de uitgangspunten en strategische keuzes die door de regio's zijn gemaakt voor de energietransitie tot 2030 en daarna. De impact van de RES'sen voor WL en WBL is op dit moment redelijk beperkt, behalve dat het aanknopingspunten biedt om een eigen duurzaamheidsdoelstelling te realiseren, namelijk energieneutraliteit in 2025. Daarvoor moeten we immers ook duurzame energie buiten onze eigendommen vinden. Berekend is, dat we met de resterende verduurzamingsopgave van WL en WBL een bijdrage van ongeveer 2% leveren aan de totale energieverduurzaming van Limburg. Eén van de grote uitdagingen in de RES'sen is het ruimtelijke vraagstuk in relatie tot de ambities op het gebied van wind en zon op land. Vooral de gemeenten en de provincie zijn hier de actoren. Waar zoekgebieden of concrete projecten nabij waterschapsobjecten of beekdalen liggen, behartigen we uiteraard de belangen van het watersysteem. In de vervolgfase, waar de concrete invulling nadrukkelijker aan bod komt, zal de rol van WL en WBL groter worden. Oppervlaktewater en afvalwater zijn immers potentiële bronnen van warmte, koude en stromingsenergie. Omdat op enig moment initiatiefnemers concrete aanvragen indienen bij het waterschap, is er het voornemen een afwegingskader 'Energie en water' op te stellen in 2022. Dit omdat dan de resultaten beschikbaar komen van enkele landelijke studies en beleidsverkenningen, onder andere van STOWA en UvW.

Duurzaamheid

De RES heeft tot doel de energievoorziening verregaand te verduurzamen om te voldoen aan de afspraken in het Klimaatakkoord van Parijs. Daarmee sluit het ook aan bij het waterschapsdoel om energieneutraliteit te bereiken in 2025.

Argumenten

1.1 Het voorstel volgt logisch uit onze positie binnen de RES'sen

Landelijk is afgesproken dat de waterschappen als volwaardige partners participeren in de ambtelijke en bestuurlijke regioprocessen. Onderdeel van de afspraak is dat het algemeen bestuur de RES 1.0 vaststelt.

1.2 Het waterschap positioneert zich als speler in de energietransitie

Met de vaststelling van de RES'sen is voor de omgeving duidelijk dat het waterschap een speler is in de energietransitie. In de documenten wordt deze rol nog niet expliciet gemaakt, waardoor alle mogelijkheden nog open staan.

De komende periode staat in het teken van keuzes maken over de wijze waarop WL en WBL de eigen energieneutraliteit willen realiseren en welke rol daarbij past in de energietransitie van Limburg als geheel. De AB-themabijeenkomst van 24 februari 2021 was een aanzet tot deze koersbepaling.

Risico's

1.1 De RES'sen zijn kaders voor onze eigen activiteiten

Met de vaststelling van de RES'sen conformeert het waterschap zich aan de uitgangspunten en strategische keuzes die door de regio's zijn gemaakt voor de energietransitie tot 2030 en daarna. Dat betekent dat WL als bevoegd gezag of plantoetsers voor concrete energieprojecten van derden dient te handelen volgens de uitgangspunten van de RES'sen.

Ook eigen energieprojecten dienen te passen in de uitgangspunten. Als het waterschap bijvoorbeeld op gronden van derden energieprojecten realiseert of erin participeert, is het gepast te streven naar 50% lokaal eigendom bij omwonenden.

Consequenties Informatievoorziening

Voor de RES 1.0 hebben we de gezamenlijke energieatlas van WL en WBL ter beschikking gesteld. Hierop is aangegeven wat we op ons areaal al aan duurzame energie opwekken en waar nog potenties aanwezig zijn voor energie uit zon, wind, afvalwater of oppervlaktewater. Het actueel houden van deze kaart gebeurt in eigen beheer en vraagt een beperkte personele inspanning.

Financiële consequenties

Het opstellen van de beide RES'sen is binnen de beschikbare budgetten, inclusief bijdrage van het waterschap, uitgevoerd. Voor de periode tot de RES 2.0 in 2023 wordt een nieuwe personele en financiële bijdrage gevraagd van de partners. In de komende maanden komt hier duidelijkheid over. De uitvoering van de RES'sen vraagt in beide regio's investeringen van miljoenen euro's. In deze fase is er nog geen beeld van de werkelijke bedragen. Wel is aannemelijk dat de energieprojecten vooral met leningen en privaat kapitaal worden gerealiseerd.

Voor WL en WBL beperken de kosten zich tot het bereiken van de eigen energieneutraliteit. De investeringen om van de huidige 45% tot 100% te komen, zijn niet gedekt in de begrotingen van WBL en WL, omdat de projecten nog niet concreet zijn. Zodra een project concreet is, wordt het opgenomen in het Meerjaren Investeringsprogramma (MIP) van WBL en de extra kapitaallast die een project met zich meebrengt, wordt inzichtelijk gemaakt. Een dergelijk energieproject realiseert inkomsten of een verlaging van de kosten en dat komt ten gunste van de exploitatiekosten. Dit betekent dat de energieprojecten netto een positieve bijdrage leveren aan de begroting en tegelijkertijd leiden tot een hogere schuldquote.

Vervolg

Nadat de RES 1.0 is vastgesteld door de betreffende gemeenteraden, Provinciale Staten en het algemeen bestuur van het waterschap, wordt de RES ingediend bij het Rijk. De deadline hiervoor staat op 1 juli 2021. De RES 1.0 is niet het eindpunt. Elke twee jaar wordt de RES herijkt. In 2023 wordt dit gerapporteerd in de RES 2.0. Een belangrijk punt voor de RES 2.0 is de uitvoering, inclusief financiering en governance. Ook in dit proces worden de gemeenteraden, PS en AB betrokken.

Onderwerpen als energieopslag, kernenergie en waterstof vallen buiten de scope van de RES. Uiteraard worden belangrijke technische of maatschappelijke ontwikkelingen op deze onderwerpen wel gevolgd.

Communicatie

Bij het opstellen van beide RES'sen zijn belanghebbenden betrokken via webinars, klankbordgroepen, vragenuurtjes en sessies voor volksvertegenwoordigers. Vragen zijn beantwoord en relevante inbreng is meegenomen in de documenten. Op 24 februari is het AB uitgebreid geïnformeerd in een thematische vergadering.

De communicatie over de vaststelling en indiening bij het Nationaal Programma Regionale Energiestrategie (NPRES) wordt verzorgd door de projectteams van beide RES-regio's.

Commissieadvies

De commissie Watersysteem, Zuiveren en Waterketen heeft ter zake positief geadviseerd.

Bijlagen

1. RES Noord- en Midden-Limburg 1.0
2. RES Zuid-Limburg 1.0
3. Samenvatting RES Noord- en Midden-Limburg
4. Samenvatting RES Zuid-Limburg
5. Oplegnotitie RES Noord- en Midden-Limburg
6. Oplegnotitie RES Zuid-Limburg
7. Consultatiedocument RES Noord- en Midden-Limburg

Het dagelijks bestuur,

de secretaris-directeur,

ir. E.J.M. Keulers MMO

de dijkgraaf,

drs. ing. P.F.C.W. van der Broeck